

Wojna w Burundii

po raz kolejny prezentujemy pracę o konfliktach w Afryce

Burundi to państwo w centrum środkowej Afryki, bez dostępu do morza. Zachodnią granicę państwa wyznacza brzeg jeziora Tanganika i rzeka Ruzizi płynąca w Wielkim Rowie Środkowoafrykańskim. Na zachodzie graniczy z Demokratyczną Republiką Kongo (233 km), na północy Ruandą (290 km), na wschodzie z Tanzanią (451 km).

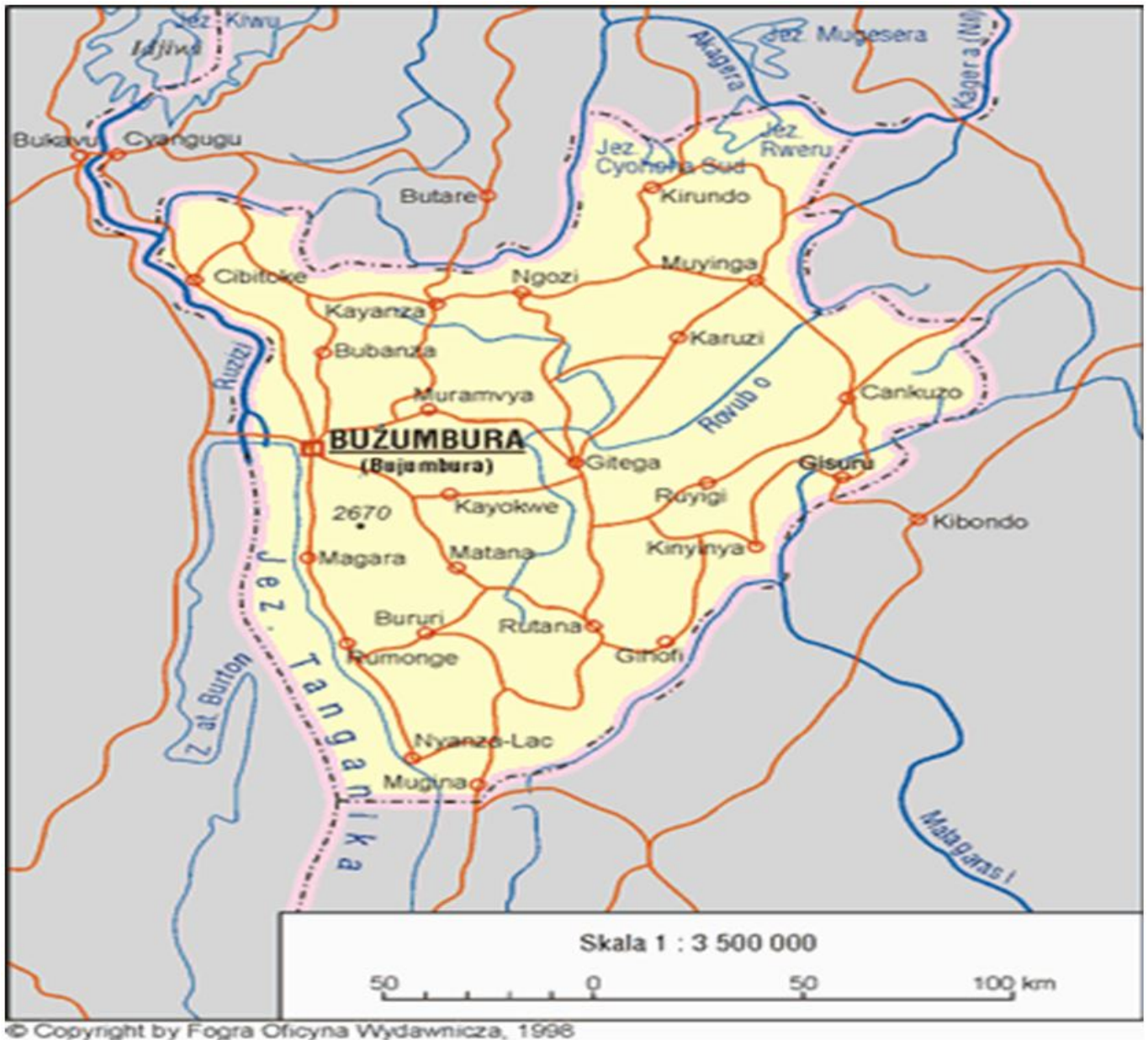
W lipcu 1962 roku Burundi i Rwanda uzyskały niepodległość. Burundi ogłoszono monarchią. Po zamachu stanu w listopadzie 1966 roku kraj proklamowano republiką. W latach 70. i 80. wybuchały w Burundi liczne konflikty na tle etnicznym, które pociągnęły za sobą wiele ofiar śmiertelnych. W 1987 roku władzę po raz kolejny przejęło wojsko. W wyniku puczu rozwiązano parlament, a dyktatorską władzę objęła Partia Jedności na Rzecz Postępu (UPRONA) rządząca do dziś. Od 1962 roku, kiedy zakończył się powierniczy mandat belgijski, Burundi wielokrotnie cierpiała z powodu konfliktów etnicznych, zamachów i innych niepokojów społecznych. Od października 1993 roku setki tysięcy uchodźców falami uciekały przed rzeziami plemiennymi pomiędzy grupami etnicznymi Hutu i Tutsi, przekraczając granice Rwandy, Tanzanii i Zairu (obecnie Demokratyczna Republika Kongo). Od października 1996 roku burundyjskich uchodźców Hutu spotkał los podobny do ich rwandyjskich bratanków. Uchodźcy, w tym ok. 120 tys. Burundyjczyków, zostali zmuszeni do powrotu do swych krajów. Kontynuacja walk etnicznych z Tutsi zmusiła kolejne grupy Hutu do ucieczki z Burundi do Tanzanii. Wysoki Komisarz Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) ocenia ilość uchodźców burundyjskich w tym kraju na 260 tys.

W trwającej wciąż wojnie domowej zarówno oddziały rządowe jak

i powstańcy zabijali nieuzbrojonych cywili i rażąco naruszali prawa człowieka przez egzekucje bez sądu, gwałty, tortury, grabieże i niszczenie mienia. Jednak w 1998 roku straciło życie mniej osób niż w 1997 roku i większość partii zaangażowanych w wojnę zaczęło negocjacje, które dawały szansę na pokój. W Burundi i w Ruandzie, przedstawiciele większości Hutu i będących w mniejszości Tutsi walczyli o władzę. Tutsi, elita, która dominowała w życiu politycznym przez stulecia, odmawiała Hutu prawa pełniejszego uczestnictwa w rządzie. Hutu próbowali dojść swoich praw zarówno na drodze politycznej, jak i powstania.

W roku 1972, w najbardziej dramatycznej z tych prób, po kilku napadach Hutu na Tutsi, zdominowana przez Tutsi armia zmasakrowała 200 tysięcy Hutu. W roku 1993 roku major Pierre Buyoya, który po przewrocie wojskowym uzyskał władzę w kraju, pozwolił na pierwsze wolne wybory, w których wybrano pierwszego prezydenta wywodzącego się z Hutu – Melchiora Ndadaye. W październiku tego samego roku został on zamordowany przez żołnierzy Tutsi. W odwecie, w wielu regionach, Hutu pod przewodnictwem lokalnych władz zamordowali tysiące Tutsi. W odpowiedzi armia Tutsi masakrowała tysiące Hutu, także w rejonach, gdzie nie było przeciw nim agresji.

Rysunek 6. Mapa Burundi

Źródło: *Popularna Encyklopedia Powszechna*, Wydawnictwo Fogra, Kraków, 1999 r.

Wojna w Burundii, która trwała od 1993 do 2005 roku, była brutalnym konfliktem zbrojnym, który miał głęboki wpływ na społeczeństwo tego małego kraju w centralnej Afryce. Konflikt ten miał swoje korzenie w napięciach etnicznych i politycznych, które zdominowały życie Burundii w drugiej połowie XX wieku.

Tło konfliktu

Burundi, podobnie jak sąsiednia Rwanda, jest krajem, w którym napięcia etniczne między dwoma głównymi grupami – Hutu i Tutsi

– były źródłem wielu konfliktów. Po uzyskaniu niepodległości od Belgii w 1962 roku, Burundii doświadczyło kilku fal przemocy, które były wynikiem sporów politycznych i etnicznych. W 1993 roku, kraj był na skraju wojny domowej, gdy prezydent Melchior Ndadaye, wybrany w pierwszych demokratycznych wyborach, został zamordowany przez grupę wojskowych, co doprowadziło do wybuchu konfliktu zbrojnego.

Konflikt i jego przebieg

Wojna w Burundii była brutalnym konfliktem, który wciągnął wielu bojowników z różnych frakcji. Główne grupy rebeliantów, takie jak Front Narodowy na rzecz Demokracji (FDD) i Zjednoczone Siły Demokratyczne Burundii (CNDD-FDD), walczyły przeciwko rządowi, który był kontrolowany przez Tutsi. Konflikt szybko przerodził się w brutalną wojnę etniczną, która obejmowała masakry cywilów, czystki etniczne i inne poważne naruszenia praw człowieka. W wyniku działań wojennych, zginęło od 300 000 do 400 000 osób, a miliony Burundyjczyków zostały zmuszone do opuszczenia swoich domów.

Armia pozwoliła na przywrócenie władzy cywilnej po zabójstwie Ndadaye, ale rząd pozostawał sparaliżowany, gdy radykalne oddziały wojskowe pacyfikowały demonstracje w miastach. Opozycja (głównie Hutu) wywołała ruchy powstańcze w rejonach wiejskich. W 1996 roku Buyoya znów przejął władzę, by – jak twierdził – położyć kres przemocy. Armia wyruszyła, by zniszczyć w załączku tendencje powstańcze wśród ludności. Setki tysięcy cywilów umieszczono w kontrolowanych przez wojsko obozach.

Po 1993 roku armia znacznie się rozrosła. W 1997 roku wojsko zmasakrowało tysiące nieuzbrojonych cywili. Setki tysięcy innych umieszczono w obozach, w których często nie było wystarczających zapasów żywności i wody, a więźniowie nie mieli opieki medycznej. Doznawali oni przemocy lub po prostu znikali. Do wojska powołano studentów, stworzono oddziały z młodych chłopców Tutsi pochodzących z miast. Rebelianci

organizowali się w paramilitarne grupy towarzyszące oddziałom regularnym. W wielu miejscach lokalne samorzady powołały siły samoobrony. Cywilom, głównie Tutsi, wydawano broń palną. Na początku 1998 roku istniały dwa główne bloki powstańców: Siły Obrony Demokracji ze skrzydłem politycznym Narodowej Rady Obrony Demokracji oraz Partia Wyzwolenia Obywateli Hutu wraz ze sprzymierzonym Frontem Wyzwolenia Narodowego. Partie te współzawodniczyły ze sobą i z władzami, o poparcie ludności. Kiedy wojsko w końcu 1997 roku i na początku 1998 roku rozszerzało kontrolę, powstańcy przyjęli okrutną politykę wobec miejscowej ludności, wymuszając pomoc rzeczową i pieniądze oraz często zmuszając ludzi do przenoszenia się na obszary znajdujące się pod kontrolą rebeliantów, mordujących miejscowe władze oraz mieszkańców, którzy odmawiali pomocy powstaniu. W wielu rejonach obywatele dobrowolnie przenosili się do baz wojskowych, ponieważ byli atakowani przez powstańców. 1 stycznia 1999 roku powstańcy zaatakowali lotnisko i tereny przyległe. W czasie ataku i późniejszego odwetu armii zabito 300 cywili. Przez cały styczeń i luty wokół stolicy trwały starcia powstańców z wojskiem. W prowincjach na południu i zachodzie walczono też przez następne miesiące. W innych częściach kraju życie powoli wracało do normy. W miarę wygasania walk w wielu rejonach i w obliczu narastającej presji międzynarodowej skierowanej przeciw organizacji obozów przesiedleńczych, władze pozwoliły ludności cywilnej powrócić do domów. Z 700 tysięcy przebywających w obozach w 1997 roku, w lutym 1998 roku pozostało pół miliona, nieco mniej niż 10% mieszkańców kraju. Powstanie osłabił upadek baz powstańczych w sąsiednim Zairze (obecnie Dem. Republice Konga) w końcu 1996 roku, po popieranym przez Ruandę ataku na rząd Zairu. Burundyjscy powstańcy byli zmuszeni wycofać się, głównie do sąsiadującej z Burundi Tanzanii.

W 1998 roku rząd Burundi oskarżył powstańców o utworzenie nowych baz w Tanzanii, choć zaprzeczał temu rząd tanzański. Tylko w jednym przypadku, w marcu 1998 roku, władze tanzańskie

przyznały, że burundyjczycy brali udział w działaniach wojskowych w przygranicznym obozie i przeniosły ich gdzie indziej. Aby zakończyć takie działania, Wysoki Komisarz ONZ d.s. Uchodźców ogłosił program szkolenia policji tanzańskiej, mający na celu monitorowanie obozów. Używanie baz w sąsiednich krajach było jednym z wielu przejawów skomplikowanych więzów łączących powstańców i rządy wszystkich krajów tego regionu. W Ruandzie międzynarodowa komisja śledząca napływ broni do tego rejonu, opublikowała dowody na związek FDD i PALIPEHUTU z resztkami Rwandyjskich Sił Zbrojnych – armii byłego rządu Ruandy, która uczestniczyła w rwandyjskim ludobójstwie w 1994 roku i która atakowała aktualny rząd Ruandy. Burundyjscy i rwandyjscy powstańcy pomagają sobie w zdobywaniu broni, szkoleniu oraz wspierają się w działaniach wojskowych, takich jak styczniowy atak na lotnisko Bujumbura. Także armie rządowe, biorąc przykład z rebeliantów, łączą swe siły w czasie operacji wojskowych w rejonach przygranicznych.

Proces pokojowy

Proces pokojowy w Burundii rozpoczął się na poważnie pod koniec lat 90. i na początku lat 2000. W 2000 roku, podpisano Porozumienie z Aruszy, które było kamieniem milowym w procesie pokojowym. Porozumienie to, wynegocjowane w Tanzanii, ustanowiło ramy dla zakończenia konfliktu i wprowadzenia równości etnicznej w rządzie. Główne ustalenia obejmowały podział władzy między grupy etniczne i zakończenie działań wojennych.

W 2003 roku, przy wsparciu wspólnoty międzynarodowej i Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ), utworzono przejściowy rząd jedności narodowej. W 2005 roku odbyły się wybory, które zakończyły proces pokojowy i doprowadziły do powstania nowego, demokratycznego rządu. Wybory te były krokiem w kierunku stabilizacji kraju, jednak wyzwania związane z integracją i pojednaniem społecznym pozostały.

Skutki konfliktu

Konflikt w Burundii miał poważne skutki dla kraju. Po wojnie, Burundii zmagano się z ogromnymi problemami gospodarczymi, społecznymi i politycznymi. Infrastruktura kraju została zniszczona, a społeczeństwo było głęboko podzielone. Proces odbudowy i pojednania był długi i trudny, a niestabilność polityczna oraz korupcja pozostawały wyzwaniem dla nowych władz.

Współczesne wyzwania

Pomimo zakończenia wojny, Burundii nadal boryka się z problemami związanymi z polityczną niestabilnością, naruszeniami praw człowieka i ubóstwem. W 2015 roku wybuchły nowe napięcia polityczne związane z kontrowersyjnymi wyborami prezydenckimi, co doprowadziło do fali przemocy i represji. Społeczność międzynarodowa nadal monitoruje sytuację w Burundii i wspiera działania mające na celu stabilizację i rozwój kraju.

Wojna w Burundii ilustruje, jak głębokie podziały etniczne i polityczne mogą prowadzić do długotrwałych i brutalnych konfliktów. Proces pokojowy, choć skuteczny w zakończeniu działań wojennych, wymagał długotrwałego wysiłku na rzecz odbudowy i pojednania społeczeństwa, a wyzwania związane z rozwojem i stabilnością pozostają aktualne.

Okresowe potępienie najgłośniejszych przypadków łamania praw człowieka nie jest wystarczające. Konieczne jest wywieranie stałej presji na strony walczące by respektowały prawa człowieka oraz ukaranie osób odpowiedzialnych za ich łamanie, jeśli ten nieustannie powracający kryzys polityczny i praw człowieka ma być kiedykolwiek zażegnany.

Społeczność międzynarodowa powinna zrobić co może, by zapewnić zbadanie przeszłych i obecnych naruszeń praw człowieka oraz pociągnąć do odpowiedzialności ich sprawców, kimkolwiek są. Poświęcanie sprawiedliwości w imię doraźnych politycznych

korzyści przedłuży jedynie olbrzymi kryzys praw człowieka w regionie oraz doprowadzi do porachunków wielu osób biorących udział w kryzysie, którzy nie mają ochoty poznać prawdy i doświadczyć sprawiedliwości. [Burundi: konieczność przeprowadzenia niezależnego międzynarodowego śledztwa dotyczącego masakry w Gatumba, 2004]

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Pojęcie i rodzaje konfliktów zbrojnych

praca z bezpieczeństwa międzynarodowego

Konflikt (z łaciny conflictus – zderzenie) to niezgodność, sprzeczność interesów, poglądów, spór, zatarg. [Popularna Encyklopedia Powszechna, 1999]

Konflikt oznacza spór dwóch lub więcej członków albo grup, wynikający z konieczności dzielenia się ograniczonymi zasobami, zajmowania odmiennej pozycji, różnych celów, wartości lub spostrzeżeń. Członkowie czy działy organizacji w trakcie sporu dążą do tego, by ich sprawa lub punkt widzenia przeważały nad sprawą lub punktem widzenia innych. [Stoner J. A. F., 1992]

Definicja ta jest ogólna. Nie określa bowiem nasilenia sporu, tego jak poszczególne strony chcą wygrać, jak kieruje się konfliktem, ani jaki jest jego wynik. W każdym przypadku od tych czynników zależy, czy konflikt jest funkcjonalny (czyli

konstruktywny) czy dysfunkcyjny dla organizacji i w jakim stopniu. Jedną z wielu trudności semantycznych związanych z konfliktem w organizacji jest rozróżnienie między konfliktem i współzawodnictwem. Możemy rozpoznać te pojęcia według tego, czy jedna strona może przeszkodzić drugiej w osiągnięciu jej celów. [Purgat A., Białecka B., 2000]

W naukach społecznych – walka ludzi reprezentujących odmienne wartości (moralne, ideologiczne, religijne), walka o władzę bądź dostęp do ograniczonych dóbr (materialnych, surowcowych). Celem stron uczestniczących w konflikcie jest nie tylko osiągnięcie pożądanego wartości, ale także zneutralizowanie, ograniczenie lub wyeliminowanie przeciwnika. [Smolski R., Smolski M., Stadtmüller E. H., 1999]

Konflikt jest procesem, w którym jednostka tudzież grupa dąży do osiągnięcia własnych celów (zaspokojenia potrzeb, realizacji interesów) przez wyeliminowanie, podporządkowanie sobie bądź zniszczenie jednostki lub grupy dążącej do celów podobnych lub identycznych. Występująca sprzeczność interesów powoduje walkę, jakiegoś starcie przeciwstawnych sił; jedna z grup zwycięża bądź następuje kompromis, zgoda i wtedy konflikt ustaje.

Konflikt – w przeciwieństwie do różnicy zdań – charakteryzuje się tym, że jego uczestnicy są nieprzejednani, niezdolni do innego punktu widzenia, argumentują niezrozumiale, a w porównaniu ze znaczeniem sprawy angażują się nadzwyczaj emocjonalnie i ostro reagują. Korzenie konfliktu tkwią w sferze uczuciowej. Emocje związane ze sprawą będącą przedmiotem sporu stają się z biegiem czasu dominujące; uniemożliwiają one racjonalne myślenie i nabierają tak ważnego znaczenia, że ich usunięcie spowodowałoby zachwianie całego systemu wartości. [Penc J., 1997]

Konflikt znaczeniu najszerszym – wszelkie zderzenie sprzecznych dążeń zbiorowych lub indywidualnych, prowadzące bądź do jakiegoś ich uzgodnienia, bądź do ograniczenia lub

unicestwienia jednego z nich; konflikt społeczny, stosunek między grupami społ. (lub ich częściami) powstający wówczas, gdy interesy ich są sprzeczne lub gdy członkowie tych grup są przekonani o istnieniu takiej sprzeczności między nimi oraz o tym, że zaspokojenie aspiracji jednej grupy może się odbywać jedynie kosztem drugiej. Stronami konfliktu bywają wszelkie grupy społeczne, poczynając od małych, a kończąc na wielkich, jak klasy, grupy etniczne, grupy religijne, narody i państwa. W socjologii zwracano zwykle najwięcej uwagi na konflikty między klasami, pracodawcami i pracownikami, rządzącymi i rządzonymi, grupami etnicznymi, a także na konflikty religijne. Konflikty przybierają różne, bardziej lub mniej gwałtowne formy (np. strajki, rozruchy, rewolucje, wojny) i różne są drogi ich rozwiązywania; przebiegają też na różnych płaszczyznach: ekonomicznej, politycznej, kulturalnej itd. Zdaniem niektórych teoretyków (tzw. teoria konfliktu) konflikt gra w życiu społecznym ogromną rolę, jest czynnikiem zarówno zmian społecznych, jak i wewnętrznych jedności grup, które są weń zaangażowane. [Nowa encyklopedia powszechna PWN, 2004]

Konflikt do pewnych granic powinien być tolerowany. Cała rzecz w tym, aby kierownictwo panowało nad sytuacją konfliktową i sprowadzało rywalizujące grupy na płaszczyznę dobra organizacji jako całości.

Konflikt zwykle jest związany ze sprzecznością celów ludzi, grup i/lub organizacji bądź też z różnym rozumieniem celów. Konflikt pomiędzy ludźmi można zdefiniować jako „proces antagonizmu, który pojawia się gdy jedna osoba lub jednostka organizacji podważa osiągnięcia drugiej.” [Johns, 1992, str. 480]

Johns uważa, że w zależności od tego, jakie relacje łączą osoby, które znalazły się w konflikcie, mogą one dotyczyć różnych obszarów:

- podziału dóbr, zarówno materialnych jak i symbolicznych – wszystkie dobra, których jest mniej niż potrzeb, mogą

- stać się źródłem konfliktu;
- sprawowania kontroli – władza i kontrola nad innymi ludźmi to cenione wartości w większości organizacji, różnice przełożonych i podwładnych, co do stopnia lub obszarów kontroli mogą rodzić poważne konflikty;
  - koordynacji działań – realizacja różnych celów wymaga współdziałania. Źródłem konfliktu w tej sytuacji może być pewien rodzaj uzależnienia i wspólna odpowiedzialność za sukcesy i porażki.

Konflikty mogą prowadzić do poszukiwania rozwiązań. Tak więc często są instrumentem organizacyjnej innowacji i zmiany. Z tego punktu widzenia zadaniem nie jest tłumienie lub rozwiązywanie wszelkich konfliktów, lecz pokierowanie nimi tak, aby zminimalizować ich szkodliwe aspekty i maksymalizować pozytywne. Takie kierowanie może nawet stymulować konflikt, jeśli jego brak lub stłumienie może szkodzić skuteczności, twórczości czy innowacji w organizacji.

Konflikt zbrojny to wszelkie przejawy walki zbrojnej między państwami nawet wówczas, gdy wojna nie została wypowiedziana. Ze względu na konieczność ochrony ofiar działań wojennych obecnie w prawie międzynarodowym występuje tendencja do szerokiego stosowania prawa wojennego również w przypadku konfliktów zbrojnych.

Wojna jest jednoznaczna z zerwaniem między państwami stosunków pokojowych i przejście do stosunków wojennych, czyli rozpoczęciem walki zbrojnej i wrogich aktów skierowanych przez państwa wzajemnie przeciwko sobie. Istniejącą wówczas między tymi państwami sytuację określa się jako stan wojny. Natomiast walka zbrojna oznacza działania wojenne. Stan wojny nie zawsze jest równoznaczny z walką zbrojną i odwrotnie. Mogą bowiem toczyć się działania wojenne bez formalnego aktu wypowiedzenia wojny, lub może istnieć stan wojny, gdy nie toczy się już walka zbrojna.

Wojna to „zjawisko społeczno-polityczne polegające na

gwałtownym i agresywnie przebiegającym konflikcie, podczas którego podmioty prawa międzynarodowego podejmują decyzję o walce zbrojnej”. [Popularna Encyklopedia Powszechna, 1999]

Podstawową konsekwencją wypowiedzenia wojny jest zmiana dotychczas obowiązujących między państwami stosunków pokojowych na stosunki wojenne. Między państwami wojującymi następuje zerwanie stosunków dyplomatycznych i konsularnych, a umowy międzynarodowe zawarte na czas pokoju bądź przestają obowiązywać, bądź ulegają zawieszeniu.

O wojnie można mówić z pewnością wtedy, kiedy przemoc zbrojna staje się główną metodą polityki, a siły zbrojne – rozstrzygającym jej instrumentem. W kryzysach zaś – jakkolwiek wzrasta znaczenie przemocy jako metody – siły zbrojne bardziej asystują działaniom prowadzonym na niwie polityki, aniżeli rozstrzygają o osiągnięciu politycznych celów. [Balcerowicz B., 2002]

We współczesnym prawie wojennym cztery konwencje genewskie z 1949 r. zawierają postanowienia, które mają na celu jak największe rozszerzenie zakresu ich stosowania. Chodzi o to, by ich postanowienia przestrzegały nie tylko państwa, które podpisały konwencje, ale także i inne państwa biorące udział w wojnie. Konwencje genewskie obowiązują więc:

- w razie wypowiedzenia wojny lub powstania jakiegokolwiek innego zatargu zbrojnego między kontrahentami,
- we wszystkich przypadkach okupacji całości lub części terytorium jednej ze stron, nawet gdyby ta okupacja nie napotykała żadnego oporu zbrojnego,
- jeżeli jedno z państw biorących udział w konflikcie nie jest stroną konwencji, to i tak państwa będące jej stronami pozostaną związane jej postanowieniami w stosunkach wzajemnych,
- państwa te będą również związane postanowieniami konwencji wobec państwa nie będącego jej stroną, jeżeli

przyjmie ono i będzie stosowało jej postanowienia.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Charakterystyka wybranych konfliktów zbrojnych – RPA

kolejny rozdział pracy z bezpieczeństwa międzynarodowego

W Afryce wciąż toczą się konflikty zbrojne. Przemoc występuje na tle walk o polityczną i ekonomiczną kontrolę zasobów naturalnych, a głównymi ofiarami są osoby cywilne. Podczas, gdy uczyniono postęp w kierunku rozwiązania problemów na Madagaskarze, rozmowy pokojowe w Somalii i Sudanie zakończyły się porażką, która nie pozwoliła zakończyć rozprzestrzeniających się naruszeń praw człowieka. W Angoli trwający od lat konflikt zbrojny zakończył się rozbiciem głównej, zbrojnej grupy opozycyjnej, jednakże nadal dochodzi do poważnych naruszeń praw człowieka. Nowe konflikty zbrojne miały miejsce w Republice Środkowej Afryki, Demokratycznej Republice Konga i w Nigerii.

W 1954 roku wybuchła wojna o wyzwolenie Algierii spod panowania francuskiego. Po walkach o niepodległość zaczęły się w tym kraju walki o władzę. Miejsce wielkich imperiów kolonialnych zajęły nowe, często niestabilne państwa.[Smardz P., 2001]

Republika Południowej Afryki to państwo położone na

południowym krańcu Afryki, między Oceanem Atlantyckim na zachodzie a Oceanem Indyjskim na wschodzie. Na północy graniczy z Namibią, Botswaną, Zimbabwe, Mozambikiem i Suazi i Lesoto.

W I wojnie światowej Związek Południowej Afryki walczył po stronie Wielkiej Brytanii, zajmując w 1915 roku niemiecką Afrykę Południowo-Zachodnią (dzisiejszą Namibię), przekazaną mu później przez Ligę Narodów w zarząd mandatowy. W czasie II wojny światowej wojska południowoafrykańskie walczyły wraz z aliantami na kontynencie afrykańskim i w Europie.

Po wojnie do władzy doszli nacjonaliści, którzy wprowadzili do polityki wewnętrznej zasady apartheidu, prawnie sankcjonując przywileje polityczne, ekonomiczne i socjalne białej ludności, tworząc tzw. bantustany – tereny wydzielone dla ludności afrykańskiej.

Częste w latach 50. i 60. wystąpienia ludności kolorowej przyniosły jedynie zaostrzenie represji stosowanych przez rządzących białych. Pozostająca pod kontrolą ZPA Afryka Południowo-Zachodnia (od 1966 roku Namibia) została w 1949 roku włączona do Związku, co stało się przyczyną długoletniego konfliktu z ONZ w sprawie jej politycznego statusu. RPA uznała niepodległość Namibii dopiero w 1990 roku, po wycofaniu oddziałów kubańskich z terenów sąsiedniej Angoli.

Główną siłą angażującą się w walkę przeciwko polityce apartheidu był założony w 1912 Afrykański Kongres Narodowy (ANC), zdelegalizowany w 1960 roku. W 1961 roku ZPA wystąpił z brytyjskiej Wspólnoty Narodów, premier H.F. Verwoerd proklamował zmianę nazwy państwa na RPA, prezydentem został C. Swart. Pierwsze kroki na drodze do zniesienia polityki segregacji rasowej południowoafrykański rząd białych podjął dopiero w 1985 roku.

W ramach tzw. bantustanizacji rząd RPA ogłosił „niepodległość” bantustanu Transkei (1976), Bophuthatswany

(1977), Vendy (1979) i Ciskei (1981) oraz przyznano pełną autonomię wewnętrzną pozostałym sześciu bantustanom.

Przełomem okazało się dojście do władzy prezydenta F. de Klerka. W mowie wygłoszonej w lutym 1990 roku z okazji otwarcia parlamentu de Klerk zerwał z systemem apartheidu, zniósł zakaz działania ANC i 32 innych organizacji politycznych. Mimo licznych sprzeciwów doprowadził do zwolnienia więzionego od 27 lat przywódcy ANC – N. Mandeli i podjęcia rozmów w ramach Konwencji na Rzecz Demokratycznej Afryki Południowej. Uzgodnione w 1991 roku reformy konstytucyjne umożliwiły Afrykanom wejście do rządu. Po zlikwidowaniu apartheidu zawieszono międzynarodowy zakaz handlu i inwestowania w RPA. W 1992 roku sportowcy południowoafrykańscy uczestniczyli po raz pierwszy (od 1960 roku) w olimpiadzie.

Jednym z największych zagrożeń procesu demokratyzacji stała się odtąd rywalizacja dwóch głównych ugrupowań czarnej ludności: lewicowego ANC i konserwatywnej Partii Wolności – Inkatha. W latach 1990-1992 w wyniku krwawych starć między zwolennikami obu ugrupowań zginęło co najmniej 7500 osób.

W kwietniu 1994 roku przeprowadzono wybory, w których uczestniczyli po raz pierwszy wszyscy obywatele kraju. W wyniku wyborów zwycięstwo odniósł ANC. Równocześnie weszła w życie tymczasowa konstytucja gwarantująca równouprawnienie wszystkich ras. W maju 1994 roku nowy parlament wybrał Mandelę na prezydenta, a w czerwcu tegoż roku kraj został z powrotem przyjęty na członka brytyjskiej Wspólnoty Narodów i otrzymał ponownie miejsce w Zgromadzeniu Ogólnym ONZ. Jedną z kluczowych decyzji władz było ustanowienie w 1995 roku Komisji Prawdy i Pojednania, której zadaniem jest demaskowanie zbrodni apartheidu i wspieranie ofiar prześladowań na tle rasowym. Od 1999 roku prezydentem jest Thabo Mvuyelwa Mbeki.

W 2002 roku w Johannesburgu odbyła się światowa konferencja pod hasłem zrównoważonego rozwoju (szczyt Ziemi). W 2003 roku

rząd RPA zdecydował o wypłaceniu odszkodowań 19 tysiącom ofiar apartheidu. [Popularna Encyklopedia Powszechna, 1999]

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Organizacje międzynarodowe zajmujące się konfliktami zbrojnymi w Afryce – ONZ

Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ) powstała na gruncie wojennego sojuszu USA, Wielkiej Brytanii i ZSRR, co umożliwiło podjęcie wysiłków w celu ustanowienia trwałego pokoju po zakończeniu drugiej wojny światowej. Podstawą sojuszu była współpraca mocarstw na rzecz światowego pokoju. [Kaczmarek J., 1998]

Tradycyjna misja Organizacji Narodów Zjednoczonych polega na budowie zaufania i jest prowadzona przy zachowaniu neutralności przez wszystkie strony zwracające się o pomoc międzynarodową, w celu utrzymania lub wprowadzenia w życie pokoju. [Albright M. K., 2003]

Organizacja Narodów Zjednoczonych nie jest silniejsza niż kolektywna wola państwa, które ją popierają, sama przez się nie może nic dokonać. Jest ona mechanizmem, przy którego pomocy państwa mogą współpracować. Może on być stosowany i rozwijany albo też może być odrzucony i połamany. [ONZ a problemy współczesnego świata,, 1972]

Dotychczasowe niepowodzenia ONZ w rozwiązywaniu konfliktów

wewnątrzpaństwowych skłoniły ONZ do szukania lepszych rozwiązań. Jakkolwiek trudno jeszcze dostrzec konkretne rezultaty tych zabiegów, to jednak ważna jest tendencja traktowania konfliktów jako problemu, wymagającego wyjścia poza tradycyjne polityczne i militarne sposoby działania i zwrócenia uwagi na przyczyny ekonomiczne, społeczne, kulturowe i etniczne. [Matuszewski Z., 1998]

Regionalny Ośrodek ONZ ds. Pokoju i Rozbrojenia w Afryce (United Nations Regional Centre For Peace & Disarmament in Africa) popiera wszystkie inicjatywy i działania, których celem jest osiągnięcie pokoju poprzez rozbrojenie. Głównymi celami są:

- Ograniczanie i kontrola broni, szczególnie strzeleckiej i lekkiej.
- Zapobieganie nielegalnemu handlowi bronią. Cel ten jest realizowany poprzez kampanie informacyjne skierowane do polityków i rządów afrykańskich. Prowadzone są również działania wspierające utworzenie służby bezpieczeństwa.
- Demobilizacja. Według Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (United Nations Development Programme – UNDP) 25 najbiedniejszych krajów na świecie to państwa afrykańskie. Państwa te finansują zbrojenia i wojsko, zaniedbując takie sektory jak zdrowie i edukacja. Stwierdzono, że demobilizacja jest najlepszym sposobem na powstrzymanie rozprzestrzeniania broni. Przyczynia się także do szybszego rozwoju społeczno-gospodarczego w Afryce.

W 2002 roku Zgromadzenie Ogólne ONZ przyjęło rezolucję 57/65 „Związek Pomiędzy Rozbrojeniem i Rozwojem” (Relationship between Disarmament and Development). Rezolucja ta podkreśla znaczenie symbiotycznego związku między rozbrojeniem i rozwojem w powszechnych stosunkach międzynarodowych. Wyraża również swoje zaniepokojenie zwiększającymi się wydatkami militarnymi na świecie, które można by zużyć na potrzeby rozwoju społeczeństwa. [Materiały Ośrodka Informacji ONZ w

Warszawie]

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Roła ONZ w budowaniu współpracy międzynarodowej

ONZ – oprócz rozwiązywania problemów na rzecz pokoju i **bezpieczeństwa** – pomaga również w budowaniu międzynarodowej współpracy oraz wypracowaniu jednakowych przepisów do jej realizacji, aby umożliwić wszystkim ludziom czerpanie korzyści z globalizacji i aby uniknąć jej negatywnych konsekwencji i chaosu.

Mając na uwadze stworzenie warunków stałości i dobrobytu, które są niezbędne do pokojowych i przyjaznych stosunków między narodami Narody Zjednoczone popierają podnoszenie stopy życiowej, pełne zatrudnienie oraz warunki postępu i rozwoju gospodarczego, społecznego jak również współpracę kulturalną i oświatową.

ONZ pełni wiodącą rolę w mobilizowaniu państw i całej wspólnoty międzynarodowej do większego zaangażowania w zapobieganiu i zwalczaniu terroryzmu. Kluczowe znaczenie dla zapewnienia skutecznych działań antyterrorystycznych i polepszenia współpracy międzynarodowej ma przyjęcie przez wszystkie państwa 16 konwencji i protokołów ONZ dotyczących zapobiegania i zwalczania terroryzmu międzynarodowego. Pełna implementacja uzgodnień ONZ przez poszczególne państwa członkowskie stanowi warunek powodzenia walki z terroryzmem[1].

ONZ ustanawia normy i standardy w tak różnych dziedzinach, jak obliczenia statystyczne, praw handlowe, procedury celne, własność intelektualna, lotnictwo, transport morski oraz telekomunikacja. Wypracowane rozwiązania mają na celu ożywienie działalności gospodarczej i zredukowanie kosztów transakcyjnych. Przygotowuje również grunt pod inwestycje w krajach rozwijających się przez promowanie stabilności politycznej i właściwego sposobu rządzenia, zwalczanie korupcji i ochronę praw człowieka, nakłanianie do tworzenia rozsądnej polityki gospodarczej i przyjaznego biznesowi prawodawstwa oraz przez działanie na rzecz poprawy jakości opieki medycznej, dostępu do edukacji i dobrobytu społecznego[2].

ONZ zwalcza przestępczość zorganizowaną, handel narkotykami, bronią i ludźmi. Wiele działań operacyjnych jakie prowadzi w ponad 170 krajach, ma na celu likwidację ubóstwa.

Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ) od momentu swojego powstania w 1945 roku, po zakończeniu II wojny światowej, pełni kluczową rolę w budowaniu współpracy międzynarodowej i utrzymaniu pokoju na świecie. ONZ jest platformą, na której państwa członkowskie mogą wspólnie działać na rzecz rozwiązywania globalnych problemów oraz promowania bezpieczeństwa i rozwoju.

Jednym z głównych celów ONZ jest promowanie pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego. Organizacja angażuje się w mediację konfliktów, przeprowadza operacje pokojowe oraz wspiera negocjacje między państwami w celu zapobiegania wojnom i rozwiązywania istniejących sporów. Poprzez różne misje i operacje, ONZ pomaga stabilizować regiony dotknięte konfliktami i wspiera procesy odbudowy.

ONZ również odgrywa istotną rolę w zakresie rozwoju gospodarczego i społecznego. Poprzez swoje agencje, takie jak Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) czy UNICEF, organizacja wspiera krajowe i międzynarodowe inicjatywy mające

na celu walkę z ubóstwem, poprawę zdrowia, edukacji oraz ochronę praw człowieka. ONZ promuje także zrównoważony rozwój i wdrażanie Agendy 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju, która skupia się na osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju (SDGs).

Współpraca międzynarodowa w ramach ONZ odbywa się także poprzez jej różne organy i fora. Zgromadzenie Ogólne ONZ, składające się z przedstawicieli wszystkich państw członkowskich, stanowi główne forum dyskusji i decyzji w sprawach globalnych. Rada Bezpieczeństwa ONZ, z odpowiedzialnością za utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa, podejmuje decyzje dotyczące sankcji, misji pokojowych i innych działań w odpowiedzi na zagrożenia. Rada Gospodarcza i Społeczna (ECOSOC) zajmuje się kwestiami gospodarczymi, społecznymi i rozwojowymi, koordynując prace różnych agencji ONZ.

ONZ promuje również międzynarodową współpracę poprzez organizowanie konferencji, forów i negocjacji dotyczących globalnych wyzwań, takich jak zmiany klimatyczne, terroryzm, migracje czy zdrowie publiczne. Dzięki takim inicjatywom, państwa mogą współpracować w rozwiązywaniu problemów, które przekraczają granice narodowe i wymagają skoordynowanego działania.

Współpraca międzynarodowa, wspierana przez ONZ, jest niezbędna do rozwiązywania globalnych wyzwań i budowania pokoju. Organizacja Narodów Zjednoczonych, poprzez swoje różnorodne mechanizmy i działania, odgrywa kluczową rolę w tworzeniu platformy do wspólnego działania, negocjacji i rozwiązywania problemów, które wymagają globalnej współpracy.

---

[1] msz.gov.pl/Organizacja,Narodow,Zjednoczonych,30001.html, maj 2010

[2] E. Latoszek, M. Proczek, wyd. cyt, s. 106.

potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Catex – globalny rynek redystrybucji ryzyka

Dywersyfikacja ryzyka leży u podłoża każdego udanego biznesu ubezpieczeniowego. Firma o szerszej polityce asekuracyjnej, narażona na różnorodne niebezpieczeństwa jest bezpieczniejsza niż firma działająca na wąskim obszarze w całości eksponowana na jeden czy dwa rodzaje ryzyka. Odpowiednia redystrybucja ryzyka w portfelu firmy ubezpieczeniowej może określić jej wypłacalność w przypadku negatywnych zmian w otoczeniu. Aby ułatwić tą dywersyfikację powstał oparty w całości o internet globalny rynek reasekuracji – Catastrophe Risk Exchange (CATEX).

Giełda CATEX miała być początkowo rynkiem swapów katastrofalnych czyli wzajemnej reasekuracji poprzez transakcje zamiany zgodnie z zasadą „ryzyko na ryzyko”. Oznacza to, że dwie firmy przyjmują częściowo wzajemne zobowiązania na określone składniki swojego ryzyka. Przykładowo firma może dokonać cesji \$50mln ekspozycji na huragan na Florydzie, przyjmując w zamian \$100mln ekspozycji na trzęsienie ziemi we Włoszech. Wartość kontraktu, specyficzne zagrożenia, obszary występowania katastrof oraz procentowy udział wzajemnych płatności mogą być negocjowane, aby zaspokoić różne potrzeby handlujących firm.

Dwuletnia historia giełdy pokazała jednak, że swapy stanowią małą część plasowanych ofert, a większość transakcji ma charakter „premi za ryzyko” (Cash) i zawierana jest poprzez

tzw. Industry Loss Warranties (ILW), których funkcja wypłaty jest podobna do opcji binarnych. Firma może dokonać cesji swojej ekspozycji na partnera, który za przyjęcie ryzyka otrzyma odpowiednią premię.

Sukces giełdy wynika zapewne z prostej koncepcji leżącej u podłoża jej organizacji – wystarczy zgłosić przez internet chęć przerzucenia na innych lub przyjęcia na siebie określonego rodzaju ryzyka, a następnie wynegocjować warunki kontraktu.

Zgłoszona oferta jest dostępna dla wszystkich lecz pozostaje anonimowa. Zachowanie anonimowości przy plasowaniu oferty jest niezwykle istotne, gdyż wyrażenie chęci sprzedaży ryzyka może być postrzegane przez urzędy, agencje ratingowe czy analityków jako wskazówki nadmiernej ekspozycji lub wrażliwości finansowej.

Jeśli znajdzie się zainteresowana strona, negocjowane są indywidualne warunki i zawierany kontrakt. Jego charakter może być zróżnicowany – swap, instrument oparty o premię czy też nieokreślony. Na etapie negocjacji może zostać stworzony instrument hybrydowy, który będzie najlepiej zaspokajał wymagania obu stron.

Warto dodać, iż CATEX umożliwia redystrybucję i ograniczenie każdego rodzaju ryzyka, nawet najbardziej specyficznego dla działalności firmy. Przykładowo notowane były kontrakty na ryzyko terroryzmu przy użyciu broni chemicznej, ryzyko Y2K czyli problem roku 2000 czy też ryzyko polityczne w Izraelu. Obecnie handel trwa całą dobę i mimo ciągłej dominacji ofert dotyczących USA, CATEX staje się rynkiem globalnym.

To co wyróżnia CATEX od innych giełd to brak standaryzacji. Jednocześnie na wzór tradycyjnej giełdy dokonuje się kupna/sprzedaży instrumentów finansowych. Taka forma łączy więc zalety rynku zorganizowanego oraz pozagiełdowego, którego plusem jest elastyczność w dopasowaniu produktu do potrzeb

klienta (tailor-made).

Elastyczność w przypadku CATEXu objawia się także w możliwości zawierania transakcji spot czyli handlu ryzykiem wynikającym z trwającego już zdarzenia, co jest szczególnie istotne przy ryzyku katastrof.

Jest to powrót do idei wymiany barterowej gdzie przedmiotem wymiany jest ryzyko, a znalezienie partnera kontraktu jest ułatwione dzięki globalnie dostępnej tablicy ofert.

Rysunek 10.

The screenshot shows the CATEX Post and Browse application window. It features a menu bar with 'File', 'Options', 'View', 'Search', and 'Help'. Below the menu is a toolbar with icons for 'Grid', 'Deal', 'Market', and 'Manage Listings'. The main area contains a table with columns: #, Interest, Market Type, Instrument, and Title. The table lists various financial instruments such as 'India Stock Exchanges - BBACCP', 'USA \$100 2nd Event 1.50% Net PGL (OFFER OUT FROM)', and 'Portugal Car'. Below the table is a 'Details of Selected Listing' section with fields for 'Post Date' (Jun 29 1998), 'Expiration Date' (Jul 2 1998), and 'John Smith'. A text area contains details for a 'Professional Cover for various stock exchanges and their members' with a limit of \$3,600,000 and a premium of \$170,000 appx. The bottom left corner shows '6/30/98' and 'Directory of All Listings'.

#	Interest	Market Type	Instrument	Title
526	Code	Property	Cash	India Stock Exchanges - BBACCP
522	Code	Property	Cash	response to 521
521	Assume	Property	Cash	USA \$100 2nd Event 1.50% Net PGL (OFFER OUT FROM)
518	Code	Property	Cash	Portugal Car
517	Assume	Property	Swap	Response to listing 511
516	Indefinite	Property	Indefinite	Further Details Requested
515	Assume	Property	Cash	Response to listing 514
514	Code	Property	Cash	OLW Option
513	Code	Property	Cash	Specific Platio Placement
512	Code	Property	Indefinite	R&D Exponan
509	Assume	Property	Swap	Response to listing 504
506	Code	Property	Cash	Firm Order 3 layers up to \$45M capacity
506	Code	Property	Swap	Response to listing 500
504	Assume	Property	Cash	Prigan China Cover
502	Code	Property	Swap	Response to 498
501	Code	Property	Cash	T-traded Double

źródło: catex.com

Sukces CATEX'u zapoczątkował rozwój podobnych systemów internetowych, działających na zasadzie B2B czyli business to business oraz oferujących standaryzowane produkty. Systemem takim jest otwarty na przełomie 1999/2000 – ELRiX (Electronic Risk Exchange). Należy on do SwissRe i pozwala na trading kontraktami ubezpieczeniowymi CatXL głównie na huragany europejskie. Innym przykładem tego typu rozwiązania jest I-WEX (Internet Weather Exchange) – system służący do handlu instrumentami pogodowymi, otwarty na LIFFE w Londynie. Sam CATEX zaczyna rozszerzać swoją działalność o instrumenty pogodowe , a nie tylko katastrofalne, czego wyrazem jest

[1] należy tu zaliczyć produkty bazujące na temperaturach, opadach śniegu, deszczu czy nasłonecznieniu.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Przyjęcie zawiadomienia o przestępstwie i wniosku o ściganie karne

Przyjęcie ustnego zawiadomienia o przestępstwie wymaga spisania wspólnego protokołu, z przyjęcia zawiadomienia o przestępstwie i przesłuchania w charakterze świadka osoby zawiadamiającej w trybie art. 304a kpk o ile nie występują przeszkody prawne do jego sporządzenia w szczególności wynikające z przepisu art. 185a § 2 kpk. a także w razie samooskarżenia. W protokóle dokumentuje się czas, miejsce rodzaj i okoliczności zdarzenia, o którym zawiadamia zgłaszający. W protokóle wskazuje się również ślady kryminalistyczne, jakie przez zgłaszającego zostały zauważone na miejscu zdarzenia, umieszcza się dane ewentualnych świadków zdarzenia oraz dane lub rysopis sprawcy, jeżeli był widziany przez zgłaszającego. Zgłaszającego uprzedza się o odpowiedzialności karnej grożącej za zawiadomienie organów ścigania o przestępstwie nie popełnionym (art. 238 kk.) oraz ewentualnie, (gdy zgłaszający wskazuje na sprawcę) o odpowiedzialności karnej za fałszywe oskarżenie (art. 234

kk.). Uprzedza się go również o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań (art. 233 § 1 kk.). w przypadku, gdy zgłaszającym jest pokrzywdzony przekazuje się mu pisemne „Pouczenie pokrzywdzonego o prawach i obowiązkach”, o czym należy poczynić wzmiankę w protokóle.

W sytuacji, gdy ściganie przestępstwa wymaga złożenia wniosku o ściganie, a zgłaszającym jest osoba uprawniona do złożenia wniosku, można przyjąć wspomniany wniosek do protokółu przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie i przesłuchania w charakterze świadka osoby zawiadamiającej.

Sporządzenie protokółu przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie nie jest niezbędne, jeżeli zawiadomienie zostało złożone na piśmie i wyczerpująco przedstawia okoliczności popełnienia przestępstwa.

Jeżeli zawiadamiającym jest sprawca przestępstwa, przed sporządzeniem wyłącznie ustnego protokółu zawiadomienia o przestępstwie uprzedza się go o treści art. 238 kk. Po ww. czynności przesłuchuje się zawiadamiającego w charakterze podejrzanego – zależnie od okoliczności w trybie art. 308 § 2 kpk. lub 313 § 1 kpk. albo 325g kpk.

Jeśli zgłoszenie o przestępstwie przekazuje osoba nie mająca pełnego rozeznania, co do wykonywanych czynności treść informacji dokumentuje się w notatce urzędowej. Jeśli zakres informacji jest wystarczający przeprowadza się niezwłocznie czynności zmierzające do potwierdzenia informacji lub czynności w trybie art. 308 kpk., po ustaniu przyczyn wyłączających możliwość przesłuchania niezwłocznie wykonuje się tę czynność. Jeżeli po ustaniu przyczyn powodujących brak pełnego rozeznania u osoby, co do przedsięwziętych czynności związanych z zawiadomieniem o przestępstwie odmówi ona złożenia zawiadomienia należy w tej kwestii przyjąć od niej pisemne oświadczenie a jeśli odmówi jego sporządzenia spisać z rozmowy z nią notatkę urzędową. W przypadku, gdy brak jest innych możliwości potwierdzenia zaistnienia przestępstwa i nie

wykonano czynności przewidzianych w art. 308 kpk. – sprawę uznaje się za ostatecznie załatwioną.

Wniosek o ściganie karne, po złożeniu zawiadomienia o przestępstwie przez małoletniego

pokrzywdzonego, przyjmuje się od jego przedstawiciela ustawowego lub od osoby, pod której pieczęcią małoletni pozostaje; jeśli wskazane osoby z naruszeniem dobra małoletniego wniosku takiego nie składają lub są sprawcami przestępstwa na szkodę małoletniego Policja występuje do sądu opiekuńczego o wydanie zarządzenia w przedmiocie wniosku. Wniosek o ściganie przyjmuje się jednakże od osoby, która nie ukończyła 18 lat jednakże nabyła pełną zdolność do czynności prawnych poprzez zawarcie małżeństwa, nawet, gdy małżeństwo zostało unieważnione.

Wniosku o ściganie nie przyjmuje się od osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie lub częściowo. W przypadku nie ukończenia przez taką osobę 18 roku życia wniosek taki może złożyć rodzic lub opiekun. W przypadku pełnoletnich ubezwłasnowolnionych całkowicie wniosek składa opiekun zaś w przypadku osób ubezwłasnowolnionych częściowo – kurator. W przypadku braku formalnego ubezwłasnowolnienia częściowego lub całkowitego u osoby dorosłej, która z uwagi na zaburzenia psychiczne nie rozumie swojej sytuacji prawnej i wniosku nie składa Policja występuje do sądu opiekuńczego o ustanowienie kuratora w tym zakresie.

O złożeniu lub nie złożeniu wniosku o ściganie umieszcza się wzmiankę w protokole przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie i przesłuchania świadka.

W przypadku cofnięcia wniosku o ściganie należy sporządzić „Protokół zgłoszenia cofnięcia wniosku o ściganie karne”. Cofnięcie takie jest możliwe jedynie za zgodą prokuratora.

Algorytm czynności przy przyjęciu zawiadomienia o przestępstwie.

1. Ustalić powód przybycia i tożsamość osoby zgłaszającej popełnienie przestępstwa,
2. Wysłuchać jej spontanicznej relacji,
3. W razie potrzeby zadawać pytania w celu uzupełnienia treści zawiadomienia,
4. Upewnić się czy zgłoszenie dotyczy przestępstwa ściganego z urzędu,
5. Uprzedzić osobę o odpowiedzialności karnej z art. 238 kk., a w określonych sytuacjach z art. 234 kk., a w przypadku sporządzania protokołu w trybie art. 304a kpk z art. 233 § 1 kk.,
6. Pouczyć i wręczyć „Pouczenie o uprawnieniach pokrzywdzonego w postępowaniu przygotowawczym” w przypadku składania zawiadomienia przez pokrzywdzonego, dołączając jego drugi podpisany przez zgłaszającego do akt głównych sprawy,
7. Podjąć decyzję, czy zachodzi potrzeba przesłuchania zgłaszającego o przestępstwie w charakterze świadka,
8. Sporządzić stosowny „Protokół przyjęcia...” wraz z ewentualnymi poprawkami oraz wpisaniem zarzutów co do treści protokołu i oświadczeniem policjanta prowadzącego czynność,
9. Zaznajomić osobę zgłaszającą z treścią protokołu,
10. Gdy przestępstwo ścigane jest na wniosek osoby uprawnionej należy osobę zgłaszającą poinformować o treści art. 12 § 2 kpk oraz wyraźnie zaprotokółować treść wniosku (w tym zakres podmiotowy i przedmiotowy)

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Nowe oblicze czarów

Od XV wieku w Europie rozpowszechniła się wiara w moc czarownic, które oprócz stosowania niszycielskiej magii podejmowały działania satanistyczne, a równoległe do ewolucji samej figury czarownicy zmieniały się także znamiona samego przestępstwa czarów. Poza dotychczasowymi oznakami, takimi jak: rzucanie zaklęć, przygotowywanie magicznych eliksirów, sporządzanie czarodziejskich artefaktów, których zastosowanie ograniczone było tylko wyobraźnią czarownicy, pojawiły się też nowe. Od XV wieku w procesach o czary zmieniły się treści interrogatoriów.

Od tego okresu sędziowie pytali o diabła, utrzymywane z nim stosunki, o zawarte z nim przymierze przez podpisanie paktu, czy o nocne loty na zgromadzenia sług szatana, zwane sabatami. Pierwsza wspomniana doktryna była pozostałością po magicznej religii przodków, która utrwałała w społecznościach Europy przekonanie, iż na nadprzyrodzone moce można wpływać, jeśli tylko posiada się właściwie ku temu środki. Kościół katolicki nie tylko nie zwalczał tego rodzaju mentalności, ale przez cały szereg instytucji, obrzędów i artefaktów wzbogacał ją i tej doktrynie czarów zapewniał niesłabnącą pozycję.

Od XV wieku teologowie katoliccy dołączali do wspomnianych wyżej znamion sądowych nowe elementy. Pierwszym z nich była ingerencja szatana. Od tego czasu każda magia nieodzownie łączyła się z szatanem. Czarownice i czarownicy tworzyli zorganizowaną sektę o przynależności do której, świadczył podpisany pakt. On był tu elementem najważniejszym i na wykrycie jego zawarcia kładli sędziowie podczas śledztwa największy nacisk. Poza cyrografem, znakiem przynależności do anty-kościół szatana było także odbywanie lotów na sabaty, które były zaprzeczeniem katolickiej mszy oraz posiadanie czarodziejskiego znamienia. Znamiona te zostaną w tym rozdziale omówione szczegółowiej, ponieważ są charakterystycznym rysem niemalże wszystkich nowożytnych

procesów o czary, w tym także procesów polskich.

Pierwszym teologiem, który połączył oficjalnie doktryny czarów z paktem zawierającym z diabłem był Nicholas Jacquier. Był on wybitnym inkwizytorem dominikańskim, działającym w roku 1465 w Tournai, w 1466 przeciwko husytom w Czechach, a następnie w latach 1468-1472 w Lille. W roku 1452, sprawując funkcję inkwizytora na obszarze północnej Francji, napisał Tractatus de Calcatione Demonum wymierzony przeciwko licznym sektom heretyckim, które w latach późniejszych stawiał w jednym szeregu z waldensami. Jacquier był pierwszym demonologiem, łączącym doktrynę paktu z siłami piekielnymi ze starszą nauką Kościoła traktującą o magii. Pakt ten dawał czarownicy nie tylko moc pozwalającą posługiwać się magią niszczycielską, ale także inicjował zaangażowanie czarowników w służbę Diabłu. Z magią łączył się nieodzownie szatan, z którym zawierany był pakt, co z kolei łączyło się z sabatem, magicznymi lotami i z metamorfozą.

Wraz z rozwojem procesów o czary, pojawiły się także bardziej szczegółowe metody tortur oraz techniki przesłuchań, które miały na celu wydobycie zeznań o współpracy z diabłem. Wysokie autorytety kościelne, takie jak inkwizytorzy, zaczęły intensyfikować swoje działania, przekonani, że każdy oskarżony o czary miał styczność z siłami piekielnymi. Tortury miały na celu złamanie oporu oskarżonych, a zeznania uzyskane w ich wyniku były uznawane za dowód w procesie. Pomimo że wielu oskarżonych zaprzeczało początkowo swojej winie, ból i cierpienie sprawiały, że prędzej czy później przyznawali się do oskarżeń. Takie wyznania często obejmowały nie tylko podpisanie paktu z diabłem, ale również szczegóły uczestnictwa w sabatach, gdzie czarownicy i czarownice wspólnie oddawali hołd szatanowi, uczestnicząc w orgiastycznych rytuałach i praktykach, które były całkowitym zaprzeczeniem chrześcijańskiej liturgii.

Sabat, który często opisywany był jako zgromadzenie czarownic, miał również swój charakterystyczny rytm. Oskarżeni

relacjonowali, że sabaty odbywały się nocą, w odległych, tajemniczych miejscach, do których czarownice przybywały na miotłach lub w postaci zwierząt. Te relacje przyczyniły się do umocnienia wizerunku czarownic, który funkcjonuje do dziś – kobiety latającej na miotle. Co ciekawe, wyobrażenia o sabatach zawierały elementy starożytnych wierzeń i praktyk, co sugeruje, że niektóre aspekty czarów były zakorzenione w wcześniejszych tradycjach religijnych i kulturowych. Podczas sabatów, oprócz oddawania hołdu diabłu, miały miejsce różnorodne akty magiczne, w tym przygotowywanie eliksirów, rzucanie zaklęć, a także przemiana w zwierzęta, co było jednym z charakterystycznych motywów związanych z czarami w tamtym okresie.

Innym istotnym elementem nowożytnego obrazu czarów była metamorfoza, czyli przemiana czarownicy w różnorodne formy – najczęściej w zwierzęta, takie jak wilki, koty czy kruki. Ten motyw był głęboko zakorzeniony w europejskim folklorze, a w procesach o czary stanowił dowód na niezwykle moce oskarżonych. Uważano, że przemiana była efektem mocy, którą czarownica otrzymywała od diabła w ramach zawartego z nim paktu. Wierzono również, że czarownice potrafiły przeobrażać innych ludzi w zwierzęta, co było formą karania przeciwników lub zdobywania przewagi w konfliktach.

W XVII wieku, gdy intensywność procesów o czary zaczęła maleć, pojawiły się także głosy krytyczne wobec tych praktyk. Niektórzy intelektualiści, w tym prawnicy i lekarze, zaczęli kwestionować zasadność oskarżeń o czary, twierdząc, że wiele z przypisywanych czarownicom mocy to jedynie przesady lub naturalne zjawiska, które były błędnie interpretowane. Powoli zmieniała się świadomość społeczna, a procesy o czary traciły na znaczeniu. Jednak ich dziedzictwo, w postaci literatury, sztuki oraz przekonań, pozostało żywe jeszcze przez wiele kolejnych stuleci, kształtując współczesne wyobrażenia o czarownicach i magii.

Z czasem, choć zanikła wiara w literalne istnienie czarownic,

ich symbolika przetrwała, stając się metaforą dla wszelkich zjawisk wykraczających poza granice norm społecznych. Czarownice były utożsamiane z niepokornymi kobietami, buntownikami czy tymi, którzy przeciwstawiali się władzy religijnej. Dzięki temu przetrwały jako element kultury i tradycji, a ich obraz uległ stopniowej ewolucji, od symbolu zła i satanizmu, do przedstawienia niezależności i siły.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Konflikty zbrojne w aspekcie prawa międzynarodowego

na początek prezentujemy pracę o konfliktach zbrojnych w Afryce

Główne cechy prawa międzynarodowego publicznego:

- brak ustawodawcy; prawo międzynarodowe jest tworzone przez same państwa, a podstawą do obowiązywania normy prawa międzynarodowego wobec określonego państwa jest jego zgoda. Z tego też wynika, że jest to prawo partykularne.
- brak zorganizowanego aparatu przymusu; w pewnym sensie funkcje aparatu przymusu pełni jedynie ONZ, która dysponuje prawem stosowania sankcji
- brak obowiązkowego sądownictwa międzynarodowego. Przez wiele lat w ogóle go nie było, a państwa opierały się w razie sporów na sądownictwie arbitrażowym. Obecnie głównym sądem międzynarodowym jest Międzynarodowy

Trybunał Sprawiedliwości w Hadze. Państwa muszą jednak wyrazić zgodę na poddanie sprawy sądowi, jednak po zapadnięciu orzeczenia wyrok jest bezwzględnie obowiązujący.

Różne jest pojęcie źródła prawa międzynarodowego. W ujęciu materialnym źródło jest zespołem czynników, które doprowadziły do powstania konkretnych norm prawa międzynarodowego. W ujęciu formalnym są to formy, w których tworzone są normy prawa międzynarodowego. W ujęciu poznawczym natomiast, źródła są to zbiory dokumentów, z których czerpie się znajomość norm prawa międzynarodowego. W dalszych rozważaniach źródła będą rozumiane jako formy, w których tworzone są normy prawne.

Początki kształtowania się prawa międzynarodowego były związane z prawami wojny i pokoju, których kodyfikacji dokonał H. Grotius w dziele O prawie wojny i pokoju z 1625 roku. Prawo wojny (*ius bellum*) zostało współcześnie zlikwidowane – wojna agresywna jest przestępstwem z punktu widzenia prawa międzynarodowego. W zakres prawa pokoju (*ius pacem*) wchodzi regulacje dotyczące: stosunków dyplomatycznych, konsularnych, kwestie obywatelstwa, cudzoziemców, uchodźców, regulowania sporów międzynarodowych oraz współpracy międzynarodowej, problemy stanowienia granic, prawo morza, prawo lotnicze i kosmiczne. [Popularna Encyklopedia Powszechna, 1999]

Prawo wojenne stanowi zespół norm regulujących walkę zbrojną państw i innych podmiotów prawa międzynarodowego. Większość jego regulacji, zwłaszcza te dotyczące zapewnienia ochrony ludności cywilnej lub rannych i chorych, stanowią bezwzględnie obowiązujące normy prawa międzynarodowego. Oznacza to, że ich naruszenie jest zbrodnią międzynarodową. Prawo wojenne ma na celu zapewnienie jak najbardziej humanitarnego charakteru wojny.

Do połowy XX wieku międzynarodowe prawo humanitarne miało zastosowanie wyłącznie do konfliktów zbrojnych między niepodległymi państwami, to znaczy do konfliktów zbrojnych

międzynarodowych. Jednak siły używano także do rozwiązywania konfliktów w granicach jednego tylko państwa. Takie konflikty zbrojne, w których przeciwko władzom państwa występują z bronią w rękach ich oponentów, nazywamy konfliktami zbrojnymi niemiędzynarodowymi; określane są one także jako wewnętrzne konflikty zbrojne, wojny domowe lub wojny cywilne. Państwa uważały tego rodzaju sytuacje za swoje sprawy wewnętrzne i sprzeciwiały się stanowczo jakiegokolwiek ingerencji z zewnątrz, w wyniku czego międzynarodowe prawo humanitarne nie miało do nich zastosowania, a ofiary tych konfliktów nie mogły korzystać z jego ochrony.

Konflikty zbrojne niemiędzynarodowe, niezależnie od ich przyczyn – politycznych, etnicznych, ideologicznych lub religijnych – były zawsze i są nadal niesłychanie okrutne i brutalne, i ich ofiary wymagały zawsze większej ochrony aniżeli ofiary międzynarodowych konfliktów zbrojnych. Jednak dopiero w 1949 roku państwa zgodziły się wprowadzić w artykule 3 wspólnym dla wszystkich czterech Konwencji Genewskich postanowienia przyznające ofiarom niemiędzynarodowych konfliktów zbrojnych pewną minimalną ochronę.

Ochrona ta okazała się mało skuteczna, w związku z czym państwa przyjęły w 1977 roku Protokół Dodatkowy II do Konwencji Genewskich z 1949 roku, w którym zakres ochrony ofiar niemiędzynarodowych konfliktów zbrojnych został poważnie rozszerzony. Protokół Dodatkowy II sformułował jednak szereg warunków, które przeciwnicy władz państwowych muszą spełnić, aby postanowienia Protokołu Dodatkowego II mogły być stosowane.

Strony konfliktu zbrojnego niemiędzynarodowego mogą zgodzić się na stosowanie w danym konflikcie wszystkich lub tylko niektórych norm odnoszących się do międzynarodowych konfliktów zbrojnych. [Pakiet edukacyjny Międzynarodowego Prawa Humanitarnego dla nauczycieli przysposobienia obronnego, materiały Polskiego Czerwonego Krzyża].

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.